

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

**ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΤΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΠΕΔΙΟΥ
ΑΝΩΤΕΡΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ**

2023-2024

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Διεύθυνση Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΑΕ) του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ), συνέλεξε δεδομένα και προέβη σε αναλύσεις για τη Χαρτογράφηση του Εκπαιδευτικού Πεδίου της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου που αφορά στο ακαδημαϊκό έτος 2023-2024. Το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024 λειτουργούσαν συνολικά εξήντα (60) Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΙΑΕ): δώδεκα (12) Πανεπιστήμια - τρία (3) Δημόσια και εννέα (9) Ιδιωτικά, σαράντα οκτώ (48) Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης - έξι (7) Δημόσιες και σαράντα μία (41) Ιδιωτικές. Η συλλογή των δεδομένων έγινε μέσω τυποποιημένων αρχείων Excel, τα οποία στάλθηκαν από τη ΔΑΕ και συμπληρώθηκαν από όλα τα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΙΑΕ) της Κύπρου.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από όλα τα ΙΑΕ σχετίζονται με τις εξής τρεις θεματικές ενότητες: α) Φοιτητικός Πληθυσμός, β) Ακαδημαϊκό/διδακτικό Προσωπικό, και γ) Προγράμματα Σπουδών. Για τη συλλογή δεδομένων αξιοποιήθηκαν εθνικές και διεθνείς ταξινομήσεις και τυποποιημένα αρχεία στο λογισμικό Excel τα οποία ετοιμάστηκαν και αποστάλθηκαν από τη ΔΑΕ σε όλα τα ΙΑΕ της Κύπρου. Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με το λογισμικό στατιστικών αναλύσεων SPSS. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων βασίζεται στις τρεις προαναφερόμενες θεματικές ενότητες.

Φοιτητικός Πληθυσμός

Σε σχέση με την πρώτη θεματική ενότητα που αφορά στον «Φοιτητικό Πληθυσμό», συλλέγηκαν δεδομένα που αφορούσαν στις εξής πτυχές: α) Μέγεθος, β) Δημογραφικές μεταβλητές και μεταβλητές φοίτησης του φοιτητικού πληθυσμού στα ΙΑΕ της Κύπρου, γ) Ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου, δ) Συμμετοχή σε προγράμματα κινητικότητας, ε) Υποτροφίες, στ) Φοιτητές/φοιτήτριες που ξεκίνησαν τη φοίτησή τους σε Προγράμματα Σπουδών Ανώτερης Εκπαίδευσης το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024 και ζ) Αποφοιτήσεις κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024. Αναφορικά με το μέγεθος του φοιτητικού πληθυσμού, ο συνολικός αριθμός των φοιτητών/φοιτητριών που φοιτούσε σε ΙΑΕ της Κύπρου κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024 ανερχόταν στους/στις 58 941, εκ των οποίων 49 704 (84,3%) φοιτούσαν σε Πανεπιστήμια και 9237 (15,7%) σε Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Συγκρίνοντας με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος (2022-2023) παρατηρείται αύξηση κατά 5% στον συνολικό αριθμό των φοιτητών και φοιτητριών. Όσον αφορά στα δημογραφικά χαρακτηριστικά των φοιτητών/ φοιτητριών που φοιτούσαν στα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΙΑΕ), 41,7% ήταν άνδρες και 58,3% ήταν γυναίκες. Οι ηλικίες του φοιτητικού πληθυσμού κατά την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους, όπως αυτές δηλώθηκαν από τα ΙΑΕ, κυμαίνονταν από 17 μέχρι 73 έτη με μέσο όρο ηλικίας τα 27,42 έτη (τυπική απόκλιση 8,82). Οι χώρες από τις οποίες προέρχονταν οι φοιτητές/φοιτήτριες ταξινομήθηκαν βάσει των εξής τριών κατηγοριών: Κύπρος, Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και Τρίτες Χώρες. Με βάση τα δεδομένα που συλλέχθηκαν για το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, 43,8% προέρχονταν από την Κύπρο, 40,2% από χώρες της ΕΕ και 16% από Τρίτες Χώρες. Σε σχέση με τις μεταβλητές που σχετίζονται με τη φοίτηση διαφάνηκε ότι, η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών, τόσο των Πανεπιστημίων (72,3%), όσο και των Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (88,6%) φοιτούσε σε Ιδιωτικά Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης. Αναφορικά με το επίπεδο σπουδών στο οποίο φοιτούσαν οι εν λόγω φοιτητές/φοιτήτριες, έχει καταγραφεί ότι η πλειονότητα (49,2%) φοιτούσε σε Προγράμματα Σπουδών επιπέδου 6 (πτυχίο) και ένα σημαντικό ποσοστό (43,1%) φοιτούσε σε Προγράμματα Σπουδών επιπέδου 7 (μάστερ) του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Σε σχέση με το πεδίο σπουδών, η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών φοιτούσε σε Προγράμματα Σπουδών τα οποία εντάσσονταν στα επιστημονικά πεδία «Επιχειρήσεις και Διοίκηση» (31,3%) και «Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών» (13,7%). Αντιθέτως, μικρό ενδιαφέρον φάνηκε να

εμφανίζουν τα πεδία των «Γλωσσών», «Ανθρωπιστικών Επιστημών», «Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομίας» και «Ευημερίας και Φροντίδας» με ποσοστά μικρότερα του 2%. Τέλος, το πεδίο «Γεωργία, Δασοκομία, Αλιεία και Κτηνοτροφία», είχε πολύ χαμηλή συμμετοχή, με μόλις 244 φοιτητές/φοιτήτριες (0,4%). Η πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών στα ΙΑΕ φοιτούσε με καθεστώς πλήρους φοίτησης (85,1%). Η πλειονότητα του συνόλου των φοιτητών/φοιτητριών στα Πανεπιστήμια (56,6%) και στις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (97,3%) φοιτούσε σε Προγράμματα Σπουδών με φυσική παρουσία. Ένα σημαντικό ποσοστό φοιτητών/φοιτητριών των Πανεπιστημίων φοιτούσε σε εξ αποστάσεως Προγράμματα Σπουδών (42,3%). Στις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης το αντίστοιχο ποσοστό ήταν πολύ μικρό (0,7%). Τέλος, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, 9,1% του συνολικού φοιτητικού πληθυσμού συμμετείχε σε πρακτική άσκηση στο πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών που παρακολουθούσε (8,3% συμμετείχε σε πρακτική άσκηση στο πλαίσιο μαθημάτων που αντιστοιχούσε σε ECTS, ενώ 0,8% συμμετείχε σε πρακτική άσκηση χωρίς αντιστοιχία σε ECTS).

Σε σχέση με τις μεταβλητές που σχετίζονται με την ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου συλλέχθηκαν δεδομένα από όλα τα ΙΑΕ σχετικά με: α) φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρίες, β) ώριμους/ες φοιτητές/φοιτήτριες, γ) φοιτητές/φοιτήτριες με παιδιά, δ) φοιτητές/φοιτήτριες από εθνικές μειονότητες και ε) Κύπριους/ες φοιτητές/φοιτήτριες που προέρχονται από εκτοπισμένες οικογένειες εξαιτίας της Τουρκικής εισβολής. Επιπρόσθετα, διερευνήθηκε, η συμμετοχή των δύο φύλων στην Ανώτερη Εκπαίδευση. Το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, οι φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρία στα ΙΑΕ της Κύπρου ανέρχονταν στους/στις 868 (1,5%). Από αυτούς/ές 737 φοιτητές/φοιτήτριες (85%) φοιτούσαν σε Πανεπιστήμια και 131 (15%) στις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Η μεγάλη πλειονότητα των φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρίες αντιμετώπιζε μαθησιακές δυσκολίες (64,5%), ενώ οι ψυχικές διαταραχές κυμαίνονταν στο 15,9%, οι κοινωνικές και επικοινωνιακές δυσκολίες στο 15,67%, οι γλωσσικές διαταραχές στο 14,4% και οι χρόνιες ασθένειες στο 13,02%. Αναφορικά με το είδος στήριξης που παρέχεται από τα ΙΑΕ στους/στις φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρία φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρίες λάμβανε διευκολύνσεις σε σχέση με την αξιολόγηση (76,2%), έπειτα ακολουθούν οι διευκολύνσεις σε σχέση με τη διδασκαλία (42,4%) και μετά η γενικότερη στήριξη κατά τις σπουδές (28,8%). Όσον αφορά στους αριθμούς των ώριμων φοιτητών/φοιτητριών (με ηλικία άνω των 30 ετών) κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, αυτοί/ες ανέρχονταν στους/στις 17 701 (30%). Τα ΙΑΕ δεν παρείχαν στοιχεία για σημαντικό αριθμό φοιτητών/φοιτητριών από την Κύπρο (15 751 από σύνολο 25 798, ήτοι 61%), σχετικά με την εθνική τους προέλευση (Ελληνοκυπριακή ή Τουρκοκυπριακή) και με το κατά πόσο ανήκουν στις θρησκευτικές ομάδες των Μαρωνιτών, Λατίνων και Αρμενίων, καθώς η σχετική πληροφορία δεν ήταν διαθέσιμη στα διοικητικά τους αρχεία. Για τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες που δόθηκαν στοιχεία, ποσοστό 0,2% προερχόταν από την τουρκοκυπριακή κοινότητα, ενώ ποσοστό 4,3% ανήκε στις θρησκευτικές ομάδες των Μαρωνιτών, Αρμενίων και Λατίνων. Ο αριθμός των φοιτητών/φοιτητριών Ανώτερης Εκπαίδευσης με παιδιά δεν ήταν δυνατό να προσδιορισθεί, καθώς τα ΙΑΕ δεν διέθεταν τη σχετική πληροφορία στα αρχεία τους για σημαντικό μέρος του φοιτητικού πληθυσμού (89,5%). Το ίδιο ισχύει και για τον αριθμό των φοιτητών/φοιτητριών που προέρχονται από εκτοπισμένες οικογένειες εξαιτίας της Τουρκικής εισβολής. Όσον αφορά στη συμμετοχή των δύο φύλων στην Ανώτερη Εκπαίδευση όπως έχει ήδη αναφερθεί, η πλειοψηφία του φοιτητικού πληθυσμού ήταν γυναίκες (58,3%). Συγκεκριμένα, ποσοστό 60%-63% του φοιτητικού πληθυσμού στα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια ήταν γυναίκες ενώ το αντίστροφο ισχύει για τις Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης όπου η πλειοψηφία (62%-73%) του φοιτητικού πληθυσμού ήταν άνδρες. Η μεγάλη

πλειονότητα στα περισσότερα πεδία σπουδών ήταν γυναίκες, με τα υψηλότερα ποσοστά (>80%) να σημειώνονται στα πεδία σπουδών της «Εκπαίδευσης Εκπαιδευτικών», των «Επιστημών της Αγωγής», των «Γλωσσών» και της «Ψυχολογίας». Τα πεδία με τα χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής γυναικών ήταν της «Μηχανικής, Μεταποίησης και Κατασκευών» (24%) και των «Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνίας» (22%).

Όσον αφορά στη συμμετοχή των φοιτητών/φοιτητριών σε κινητικότητες για σπουδές ή κατάρτιση στο εξωτερικό διαφάνηκε ότι ένα πολύ μικρό ποσοστό φοιτητών/φοιτητριών (557 ή 0,9%) συμμετείχε σε προγράμματα κινητικότητας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024. Η πλειονότητα (554 ή 99,5%) συμμετείχε σε προγράμματα κινητικότητας Erasmus+ με πρώτη χώρα επιλογής την Ελλάδα (44,6%), δεύτερη την Ισπανία (12,6%), τρίτη την Πορτογαλία (6,4%) και τέταρτη τη Γαλλία (6,2%). Οι κύριοι λόγοι συμμετοχής σε κινητικότητες ήταν η φοίτηση σε Εκπαιδευτικό Ίδρυμα του εξωτερικού (credit mobility) (56,3%) και η πρακτική άσκηση σε χώρους εργασίας (40,4%). Σε σχέση με την εισερχόμενη κινητικότητα, το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, ο αριθμός των φοιτητών/φοιτητριών από εισερχόμενη κινητικότητα ανήλθε στους/στις 469 φοιτητές/φοιτήτριες.

Σε σχέση με τον αριθμό των φοιτητών/φοιτητριών που φοιτούσαν με υποτροφία κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, τα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΙΑΕ) δεν διέθεταν τη σχετική πληροφορία στα διοικητικά τους αρχεία για ένα σημαντικό ποσοστό του φοιτητικού πληθυσμού (29,8%). Για τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες που δόθηκαν στοιχεία, ποσοστό 23,8% έλαβε κάποιου είδους υποτροφία. Η συντριπτική πλειονότητα των παρεχόμενων υποτροφιών αφορούσε στη μερική κάλυψη διδασκτρών (97,7%) και κύριος πάροχος υποτροφιών ήταν τα ΙΑΕ στα οποία φοιτούσαν οι φοιτητές/φοιτήτριες (94%). Επιπρόσθετα, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, διατέθηκαν 705 υποτροφίες σε φοιτητές/φοιτήτριες από αναπτυσσόμενες χώρες, μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και αφρικανικές χώρες, για σκοπούς πρόσβασης και συμμετοχής στην Ανώτερη Εκπαίδευση (δείκτης SDG 4.7b της UNESCO για τη βιώσιμη ανάπτυξη).

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, ο αριθμός των φοιτητών/φοιτητριών που ξεκίνησαν τη φοίτησή τους σε Προγράμματα Σπουδών Ανώτερης Εκπαίδευσης ανήλθε σε 26 268 (33,3%). Από αυτούς/ές, το 81,3% φοιτούσε σε Πανεπιστήμια και το 18,7% σε Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Συνολικά, 10 380 φοιτητές/φοιτήτριες (40%) εισήχθησαν για πρώτη φορά στην Ανώτερη Εκπαίδευση. Σημειώνεται ότι για 5426 φοιτητές/φοιτήτριες (20,7%) δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με προηγούμενη φοίτηση στην Ανώτερη Εκπαίδευση, λόγω μη καταγραφής της σχετικής πληροφορίας στα διοικητικά αρχεία των Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΙΑΕ).

Ο συνολικός αριθμός των αποφοίτων του ακαδημαϊκού έτους 2023-2024, ανήλθε σε 13.475 άτομα. Από αυτούς/ές, 11 295 (83,8%) αποφοίτησαν από Πανεπιστήμια και 2180 (16,2%) από Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ακαδημαϊκό/Διδακτικό Προσωπικό

Η δεύτερη θεματική ενότητα αφορά στο ακαδημαϊκό/διδακτικό προσωπικό των ΙΑΕ. Το διδακτικό/ακαδημαϊκό προσωπικό των ΙΑΕ με βάση τα στοιχεία που απέστειλαν τα ίδια τα ΙΑΕ ανήλθε στους 5212, εκ των οποίων 3801 (72,9%) υπηρετούσε στα Πανεπιστήμια και 1411 (27,1%) στις Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Εξ αυτών, 2875 ήταν άνδρες (55,2%) και 2332 ήταν γυναίκες (44,8%). Ο μέσος όρος ηλικίας ήταν τα 45,95 έτη, με τυπική απόκλιση τα 10,70 έτη. Ποσοστό 57% του ακαδημαϊκού/διδακτικού προσωπικού των ΙΑΕ κατείχε προσόντα επιπέδου 8 (Διδακτορικό) ενώ το 36% προσόντα επιπέδου 7 (Μάστερ) του Εθνικού Πλαισίου

Προσόντων. Ποσοστό 16,5% κατείχε προσόντα στο πεδίο σπουδών «Επιχειρήσεις και Διοίκηση», 8,2% στις «Επιστήμες της Αγωγής», 8,1% στη «Μηχανική, Μεταποίηση και Κατασκευές» και 7,7% στις «Επιστήμες Υγείας». Αντίθετα, παρατηρήθηκαν χαμηλά ποσοστά ακαδημαϊκού/διδασκτικού προσωπικού με προσόντα στα πεδία «Γεωργία, Δασοκομία, Αλιεία και Κτηνιατρική» (1,1%), «Ευημερία και Φροντίδα» (0,7%) και «Φαρμακευτική» (0,5%). Σε σχέση με τις εργασιακές μεταβλητές, ποσοστό 60,9% του συνολικού ακαδημαϊκού/διδασκτικού προσωπικού των ΙΑΕ υπηρετούσε με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ενώ ποσοστό 38,8% με καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Όσον αφορά στα ποσοστά σε διάφορες θέσεις, το «Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό (ΔΕΠ)» αποτελούσε το 41,3% του πληθυσμού του ακαδημαϊκού/διδασκτικού προσωπικού των ΙΑΕ της Κύπρου ενώ το «Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό/Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό/Βοηθό διδασκαλίας» αντιστοιχούσε στο 48,7%. Όσον αφορά τα μέλη ΔΕΠ, οι Καθηγητές αντιστοιχούσαν στο 13,2%, οι Αναπληρωτές Καθηγητές στο 8,6%, οι Επίκουροι Καθηγητές στο 8,1% και οι Λέκτορες στο 11,4%.

Προγράμματα Σπουδών

Η τρίτη θεματική ενότητα αφορούσε στα Προγράμματα Σπουδών. Συγκεκριμένα, συλλέγηκαν δεδομένα για 1367 Προγράμματα Σπουδών. Η πλειοψηφία των Προγραμμάτων Σπουδών προσφερόταν από τα Πανεπιστήμια (73%). Τα ιδιωτικά ΙΑΕ προσέφεραν το μεγαλύτερο μερίδιο Προγραμμάτων Σπουδών στην Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου (78,1%). Σε σχέση με το επίπεδο σπουδών, τα περισσότερα Προγράμματα Σπουδών (44,5%) κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023–2024 αντιστοιχούσαν στο επίπεδο 7 (μάστερ) του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Σε σχέση με τα επιστημονικά πεδία, η πλειοψηφία των προσφερόμενων Προγραμμάτων ανήκε στα πεδία: «Επιχειρήσεις και Διοίκηση» (402, 29,4%), «Μηχανική, Μεταποίηση και Κατασκευές» (162, 11,9%), «Υπηρεσίες» (96, 7%) και «Επιστήμες Υγείας» (92, 6,7%). Αντίθετα, πολύ μικρός αριθμός των προσφερόμενων Προγραμμάτων Σπουδών ανήκε στα πεδία: «Φαρμακευτική» (17, 1,2%), «Ευημερία και Φροντίδα» (14 ή 1,0%) , «Ιατρική, Οδοντιατρική» (13 ή 1,0%) και «Γεωργία, Δασοκομία, Αλιεία και Κτηνιατρική» (12, 0,9%). Ως προς το σύστημα φοίτησης η πλειοψηφία των Προγραμμάτων Σπουδών (51,3%) υιοθέτησε σύστημα φοίτησης δύο εξαμήνων (Φθινοπωρινό και Εαρινό) και θερινής περιόδου. Αναφορικά με το είδος φοίτησης, διαφάνηκε ότι τα περισσότερα Προγράμματα (67,2%) προσφέρονταν τόσο με καθεστώς πλήρους όσο και μερικής φοίτησης. Η κύρια γλώσσα διδασκαλίας για την πλειονότητα των Προγραμμάτων Σπουδών (51%) ήταν η Αγγλική, ανατρέποντας την τάση των προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών, κατά τα οποία επικρατούσε η Ελληνική. Σε ό,τι αφορά την πρακτική άσκηση, μόνο το 25,6% των Προγραμμάτων Σπουδών προσέφερε ευκαιρίες πρακτικής εξάσκησης η οποία αντιστοιχούσε σε μονάδες ECTS, ενώ το 2,4% των Προγραμμάτων Σπουδών περιλάμβανε πρακτική εξάσκηση η οποία δεν αντιστοιχούσε σε μονάδες ECTS.

Τέλος, θεωρείται σημαντικό να τονιστεί εκ νέου ότι τα αποτελέσματα της παρούσας έκθεσης στηρίζονται στα δεδομένα που απέστειλαν τα ίδια τα ΙΑΕ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024.